

528.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 29 lipca 1922 r.

w przedmiocie tekstu dekretu o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego w brzmieniu obowiązującym przy wyborach do Sejmu Śląskiego.

Na mocy § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 lipca 1922 r. o ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego (Dz. U. R. P. Nr 59, poz. 527), ogła-

szam dołączony do niniejszego rozporządzenia tekst dekretu o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego w brzmieniu obowiązującym przy wyborach do Sejmu Śląskiego.

Minister Spraw Wewnętrznych:

A. Kamiński

Załącznik

do rozp. Min. Spr. Wewn. z dnia 29 lipca 1922 r. do poz. 528.

D e k r e t

z dnia 28 listopada 1918 r.

o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego w brzmieniu obowiązującym przy wyborach do Sejmu Śląskiego.

ROZDZIAŁ I.

Prawo wybierania.

Art. 1. Wyborcą do Sejmu Śląskiego jest każda osoba, posiadająca obywatelstwo polskie i zamieszkała na Śląsku w dniu objęcia kraju przez władze polskie, t. j. 3 lipca 1922 r., bez różnicy płci, która w dniu ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ma ukończonych 21 lat wieku.

Art. 2. Każdy wyborca ma prawo wybierania tylko w tym okręgu wyborczym, w którym zamieszkuje przynajmniej od przedednia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Każdy wyborca ma prawo oddania jednego głosu w jednym tylko obwodzie głosowania, w którym zostanie wpisany do spisu wyborców.

Art. 3. Wojskowi wszystkich stopni i wszystkich rodzajów broni, w służbie czynnej nie biorą udziału w głosowaniu.

Art. 4. Prawo głosowania winno być wykonywane osobiście.

Art. 5. Prawo wybierania nie przysługuje:

1) pozbawionym całkowicie lub częściowo własnowolności, tudzież upadłym dłużnikom — w czasie trwania tego stanu;

2) pozbawionym z mocy orzeczenia sądowego władzy ojcowskiej względnie rodzicielskiej — w czasie trwania tego stanu;

3) prawomocnie skazanym wyrokiem sądowym, jeśli zarazem orzeczono oddanie względnie dopuszczalność oddania pod dozór policyjny lub do domu pracy — na czas trwania dozoru lub pobytu w domu pracy — w każdym razie przez lat 3 po prawomocności wyroku, o ile w myśl innych przepisów pozbawienie praw wyborczych nie rozciąga się na czas dłuższy;

4) nadto w Górnośląskiej części Województwa Śląskiego:

a) pozbawionym prawomocnym wyrokiem sądowym obywatelskich praw honorowych, a to na czas trwania tego stanu;

- b) prawomocnie skazanym za kradzież i sprzeniewierzenie (cz. 2 rozdział XIX Kodeksu Karnego, obowiązującego w byłej dzielnicy pruskiej), oszustwo i nieuczciwość (cz. 2 rozdział XXII Kodeksu), lichwiarski wyzysk, kuplerstwo, tudzież za zbrodnie i występki odnoszące się do wykonywania praw obywatelskich (cz. 2 rozdział V Kodeksu), a to w braku innych przepisów prawnych na przeciąg lat trzech po odbyciu kary;
- 5) na Śląsku Cieszyńskim prawomocnie skazanym:
- za zbrodnie, przewidziane w austriackiej ustawie karnej, tudzież za przekroczenia kradzieży, sprzeniewierzenia i uczestnictwa w tychże, oszustwa i kuplerstwa (§§ 460, 461, 463, 464, 512 Ust. Karn.);
 - za przestępstwa, przewidziane w § 1 ustawy z dnia 28 maja 1881 r. o środkach zaradczych przeciw nierzetelnemu postępowaniu w czynnościach kredytowych (Dz. U. P. № 47), względnie w §§ 2, 3 i 4 ces. ros. z dnia 12 października 1914 r. (Dz. U. P. № 275);
 - za przestępstwa, przewidziane w § 1 ustawy z dnia 25 maja 1883 r. o przepisach karnych przeciwko udaremnieniu egzekucji (Dz. U. P. № 78);
 - za występki, przewidziane w ustawie z dnia 26 stycznia 1907 r. w przedmiocie postanowień karnych, mających na celu ochronę wyborów (Dz. U. P. № 18), a to na czas, określony w § 14 tejże ustawy;
 - za przestępstwa, przewidziane w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. № 67, poz. 449), względnie poprzednio obowiązujących w tym przedmiocie przepisach, jeśli ze skazaniem łączą się te same skutki, co ze skazaniem za przekroczenie oszustwa;
- Pozbawienie prawa wybierania, o ile skutków karno-sądowych skazania nie uchylono wcześniej, ustaje przy zbrodniach wymienionych w § 6 ust. 1—10 ustawy z dnia 15 listopada 1867 roku (Dz. P. P. № 131), z chwilą odbycia kary, przy zbrodniach, za które orzeczono karę co najmniej pięcioletniego pozbawienia wolności — po dziesięciu latach po odciernieniu kary, przy innych zbrodniach po latach pięciu po odciernieniu kary, zaś przy występkach i przekroczeniach po upływie lat trzech po odciernieniu kary;
- 6) W b. dzielnicy rosyjskiej prawomocnie skazanym za zbrodnie tudzież na kary, z którymi łączy się pozbawienie lub ograniczenie praw (art. 25 — 30 K. K.), tudzież pozbawionym praw w myśl Kodeksu kar głównych i poprawczych;
- 7) Prawomocnie skazanym przez sądy wojskowe za przestępstwa popolite, wyszczególnione powyżej w ustępach 4, 5 i 6 oraz za przestępstwa wojskowe w armji polskiej, jeśli orzeczono utratę obywatelskich praw honorowych, lub postąpiono w myśl art. 23, 24, 42 i 43 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie wojskowego kodeksu karnego (Dz. U. R. P. № 59, poz. 369).

ROZDZIAŁ II.

Wybieralność.

Art. 6. Wybieralni do Sejmu są wszyscy obywatele(iki) państwa posiadający czynne prawo wyborcze, niezależnie od miejsca zamieszkania, jak również wojskowi, o ile do dnia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ukończyli 25 lat.

Q zakwestjonowanem prawie wybieralności rozstrzyga wyłącznie Sąd Apelacyjny w Katowicach.

Art. 7. Państwowi urzędnicy administracyjni wszelkich dykasterji oraz sędziowie i urzędnicy sądowi nie mogą być wybierani w tych okręgach wyborczych, w których pełnią swą służbę.

Przepis ten nie dotyczy urzędników państwowych i wojewódzkich oraz wojskowych tych władz, których kompetencja rozciąga się na całe Województwo.

Art. 8. Pracownicy państwowi i samorządowi z wyjątkiem Ministrów, Podsekretarzy Stanu i profesorów wyższych uczelni z chwilą wyboru na posła otrzymują na czas trwania kadencji sejmowej bezpłatny urlop.

Wojskowi w razie wyboru na posła zostają na czas trwania mandatu poselskiego przeniesieni w stan nieczynny ze zwolnieniem od wszelkiej zależności służbowej bez prawa noszenia munduru. Lata spędzone na wykonywaniu mandatu poselskiego liczą się do lat służby.

ROZDZIAŁ III.

Okręgi wyborcze i obwody głosowania.

Art. 9. Dla przeprowadzenia wyborów obszar województwa śląskiego dzieli się na trzy okręgi wyborcze jak następuje:

Okrąg № 1 z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Cieszynie obejmuje powiaty: Cieszyn, Bielsk miasto i powiat, Pszczyna i Rybnik. Okrąg ten wybiera 18 posłów.

Okrąg № 2 z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Katowicach obejmuje powiaty: Katowice miasto i powiat oraz powiat Ruda. Okrąg ten wybiera 15 posłów.

Okrąg № 3 z siedzibą Głównej Komisji Wyborczej w Królewskiej Hucie obejmuje powiaty: Królewska Huta, Świętochłowice, Tarnowskie Góry i Lubliniec. Okrąg ten wybiera 15 posłów.

Art. 10. Główna Komisja Wyborcza dzieli okrąg wyborczy na obwody głosowania.

ROZDZIAŁ IV.

Wybory poselskie.

a) Zarządzenie wyborów, dzień i miejsce wyborów.

Art. 11. Wybory poselskie będą zarządzane przez Naczelnika Państwa.

Art. 12. W zarządzeniu wyborów oznaczony będzie dzień głosowania, na który wybrać należy

niedzielę lub święto. Głosowanie odbywa się w jednym dniu w całym Województwie.

Głosowanie powinno być wyznaczone najwcześniej na pięćdziesiąty dzień, a najpóźniej na sześćdziesiąty dzień po dniu zarządzenia wyborów.

Zarządzenie wyborów winno być ogłoszone w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz w Dzienniku Ustaw Śląskich.

Dzień ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej uważa się za dzień zarządzenia wyborów.

Art. 13. Najpóźniej w dwudziestym dniu po dniu zarządzenia wyborów główna komisja wyborcza ogłosi publicznie we wszystkich gminach okręgu wyborczego dzień wyborów poselskich, godziny głosowania, liczbę głosów, którzy mają być wybrani, miejsce, czas, sposób i ostatni termin zgłaszania kandydatur poselskich według przepisów rozdziału IV d), a wreszcie skład i lokal urzędowy głównej komisji wyborczej.

Równocześnie będzie ogłoszony w każdej gminie lub mieście podział danej gminy lub miasta na obwody głosowania, wyznaczony lokal wyborczy dla każdego obwodu oraz skład i lokal urzędowy oraz godziny urzędowania miejscowych komisji wyborczych.

Ogłoszenie to nastąpić winno w sposób zwykle w danej gminie używany przy ogłaszaniu rozporządzeń.

Art. 14. W razie zmiany lokalu wyborczego, względnie lokalu urzędowania głównej lub miejscowej komisji wyborczej, zmiana ta musi być natychmiast podana do publicznej wiadomości.

b) Komisje wyborcze.

Art. 15. Dla każdego okręgu wyborczego ustanawia się główną komisję wyborczą, dla każdego obwodu głosowania—miejscową komisję wyborczą. Wojewoda kontroluje normalne powstanie komisji. Nadzór nad czynnościami komisji będzie pełnił w każdym okręgu komisarz wyborczy, mianowany przez Wojewodę i pozostający pod bezpośrednią kontrolą Generalnego Komisarza Wyborczego, mianowanego przez Wojewodę w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką.

Art. 16. Główna Komisja wyborcza składa się z przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego i trzech członków.

Przewodniczącym głównej komisji jest prezes sądu okręgowego, lub też sędzia przez niego powołany.

Art. 17. Prezes sądu okręgowego powołuje zastępcę przewodniczącego z grona sędziów.

Art. 18. Pozostałych trzech członków głównej komisji wyborczej i tyluż ich zastępców, wybiera zgromadzenie naczelników gmin wiejskich i miejskich.

Art. 19. Naczelnicy gmin wiejskich i miejskich będą zawiadomieni o wyborach na trzy dni przed posiedzeniem. W razie niemożności zawiadomienia osobistego, należy wybory ogłosić w dzienniku miejscowym.

Art. 20. Każdy naczelnik gminy wiejskiej i miejskiej pisze na swej kartce do głosowania jedno nazwisko. Za wybranych uważa się tych, którzy otrzymali największą ilość głosów. W razie równości głosów, otrzymanych przez poszczególnych kandydatów, rozstrzyga los, wyciągnięty przez przewodniczącego.

Art. 21. Przewodniczący zawiadomi zebranych bezzwłocznie o wynikach głosowania i prześle odpis protokołu wyboru z dokładnym adresem wybranych przewodniczącemu głównej komisji wyborczej. Ewentualne protesty przeciwko wyborowi w ciągu czterech dni od dnia głosowania należy wnieść do przewodniczącego głównej komisji wyborczej. Protesty rozstrzyga niezwłocznie Sąd Apelacyjny w Katowicach. W razie unieważnienia wyborów naczelnicy gmin wiejskich i miejskich przystąpią do ponownych wyborów.

Art. 22. Miejscowa komisja wyborcza składa się z przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego i trzech członków; wszystkich powołuje główna komisja wyborcza.

Art. 23. Do powzięcia uchwały w głównej i miejscowej komisji wyborczej niezbędna jest obecność przynajmniej trzech członków.

Uchwały komisji zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

Art. 24. Jeden z członków komisji prowadzi protokoły obrad komisji. Protokoły winny być podpisane przez obecnych na zebraniu członków komisji.

Art. 25. Kandydat na posła nie może brać udziału w pracach komisji wyborczych.

Art. 26. Osoby powołane na członków komisji wyborczych, które uchylają się po przyjęciu wyborów od spełnienia swoich obowiązków bez usprawiedliwionej przyczyny, ulegną karze grzywny od 100 do 1000 mk. niem., względnie na Śląsku Cieszyńskim od 1000 do 10000 mk. polskich; skazanie po raz trzeci powoduje wykreślenie z listy członków komisji.

Kary te na członków miejscowych i głównych komisji wyborczych nakłada komisja główna.

Art. 27. Członkowie głównych i miejscowych komisji wyborczych otrzymują diety. Członkowie, urzędujący w miejscu swego zamieszkania, otrzymują 150 mk. niem., względnie 1500 mk. polskich dziennie, członkowie, urzędujący poza miejscem swego zamieszkania, — 250 mk. niem. względnie 2500 mk. polskich dziennie i zwrot kosztów podróży.

c) Sprawdzanie praw wyborczych.

Art. 28. Naczelnicy gmin, względnie naczelnicy byłych obszarów dworskich, sporządzą w porządku alfabetycznym spis wyborców (według wzoru dodatku № 1) zamieszkałych w przeddzień zarządzenia wyborów w poszczególnych miejscowościach. Do tego spisu dołączy naczelnik gminy, względnie naczelnik b. obszaru dworskiego, spis osób, które nie mają prawa głosowania w myśl art. 5 niniejszej ustawy. W miastach spisy te przygotowuje magistrat według obwodów.

Art. 29. Najpóźniej 20-go dnia od ogłoszenia wyborów naczelnik gminy, względnie burmistrz miasta, spisy te dostarcza komisjom miejscowym.

Art. 30. Natychmiast po otrzymaniu tych spisów komisja miejscowa przystępuje do ich zbadania oraz zatwierdza listę wyborców.

Art. 31. Komisja ma prawo żądać okazania materiałów, na których podstawie sporządzone zostały spisy mieszkańców i udzielania przez naczelnika gminy wyjaśnień.

Art. 32. Komisja miejscowa najpóźniej 25-go dnia od ogłoszenia wyborów przesyła zatwierdzoną przez się listę wyborców głównej komisji wyborczej.

Jednocześnie drugie egzemplarze listy wyborców wyłożone będą do przejrzania w lokalu komisji miejscowej na 8 godzin dziennie przez dni ośm.

Art. 33. Każdy obywatel, stale zamieszkały na obszarze województwa śląskiego ma prawo wnieść reklamację przeciwko liście wyborców zarówno o wykreślenie jak i wpisanie na listę siebie lub kogokolwiek.

Reklamacje należy poprzeć dowodami.

Art. 34. Reklamacje mogą być wnoszone piśmiennie lub ustnie do komisji miejscowej, która ustne reklamacje protokuluje.

Reklamacje są uważane za poufne, lecz nie mogą być bezimiennie.

Art. 35. Komisja miejscowa zawiadomi piśmiennie osoby, co do których wniesiono reklamacje o ich wykreślenie, najpóźniej naajutrz po otrzymaniu reklamacji. W zawiadomieniu tem będzie przytoczony art. 36 ordynacji wyborczej.

Art. 36. Osoby, których prawo głosowania podano w wątpliwość mogą wnieść obronę na ręce komisji miejscowej w przeciągu 3-ch dni od dnia doręczenia zawiadomienia.

Art. 37. Komisja miejscowa rozstrzyga reklamacje w ciągu 3 dni. Od postanowień komisji miejscowej można się odwołać do komisji głównej za pomocą reklamacji, złożonych do komisji miejscowej w ciągu 48 godzin od daty doręczenia decyzji komisji miejscowej, przeciw reklamacje mogą być składane komisji miejscowej ustnie, do protokołu, albo piśmiennie.

Reklamacje o wykreślenie zatrzymuje komisja miejscowa do upływu terminu obrony, poczem wraz z przeciw reklamacjami przesyła głównej komisji wyborczej.

Art. 38. Komisja główna bada spisy, listy, protesty, reklamacje i przeciw reklamacje, ustala ostatecznie listy wyborców i rozsyła poprawione i podpisane listy komisjom miejscowym najpóźniej w czterdziestym piątym dniu od ogłoszenia wyborów.

Art. 39. Orzeczenia głównej komisji wyborczej mogą być zaskarżone do Sądu Apelacyjnego w Katowicach tylko z powodu przekroczenia prawa.

d) Zgłaszanie kandydatur poselskich.

Art. 40. Kandydatury poselskie będą zgłaszane piśmiennie na ręce przewodniczącego głównej komisji wyborczej nie później jak trzydziestego czwartego dnia od ogłoszenia wyborów.

Art. 41. Zgłoszenie winno być podpisane łącznie lub na oddzielnych deklaracjach conajmniej przez pięćdziesięciu wyborców, zamieszkałych w okręgu wyborczym.

Art. 42. Zgłoszone listy kandydatów będą oznaczone przez główną komisję wyborczą numerem porządkowym w kolejności ich składania i w tym samym porządku zostaną wydrukowane na afiszach wyborczych.

Art. 43. Zgłaszający listę kandydatów winni wskazać swego pełnomocnika, uprawnionego wyłącznie do składania w imieniu grupy oświadczeń w sprawie wad zgłoszenia.

Art. 44. Grupy, które zgłosiły listy kandydatów, mogą przez swoich pełnomocników wyraźnie do tego w zgłoszeniu upoważnionych oświadczyć najpóźniej trzydziestego siódmego dnia od ogłoszenia wyborów, że tworzą związek wyborczy, a wówczas będą miały wobec innych grup prawa jednej grupy, a zgłoszenia ich będą stanowiły jedno zgłoszenie.

Art. 45. W zgłoszeniu kandydaci winni być wymienieni w porządku pierwszeństwa, w jakim wybrani wchodzi do Sejmu.

Art. 46. W zgłoszeniu powinno być podane imię i nazwisko, zawód, wiek i miejsce zamieszkania każdego kandydata.

Art. 47. Ta sama osoba może kandydować w wielu okręgach wyborczych.

Art. 48. Główna komisja wyborcza bada zgłoszenia i oświadczenia a o dostrzeżonych brakach i wadach zawiadamia właściwego pełnomocnika trzydziestego ósmego dnia od ogłoszenia wyborów.

Art. 49. Jeżeli wady nie zostaną usunięte w przeciągu trzech dni, główna komisja wyborcza stwierdza nieważność zgłoszenia w całości albo nieważność kandydatów, których wady dotyczą.

Art. 50. W razie zgłoszenia w terminie jednej tylko listy kandydatów jak również w razie zgłoszenia paru list z ogólną ilością kandydatów nie większą od liczby posłów, przypadającej na dany okrąg głosowanie nie odbywa się; natomiast główna komisja wyborcza ogłasza o wyborze na posłów kandydatów zgłoszonych.

Art. 51. W razie zgłoszenia więcej niż jednej listy o łącznej ilości kandydatów większej od liczby posłów, których okrąg ma wybrać, komisja główna ogłosi najpóźniej czterdziestego drugiego dnia od ogłoszenia wyborów listy kandydatów — wszystkie równocześnie w kolejnym porządku ich zgłoszenia.

e) Głosowanie.

Art. 52. Głosowanie rozpoczyna się o godzinie ósmej rano i trwa bez przerwy do godziny ósmej wieczorem.

Art. 53. Od chwili rozpoczęcia głosowania aż do chwili zakończenia winni być obecni w lokalu wyborczym bez przerwy conajmniej trzej członkowie komisji wyborczej.

Przewodniczący komisji i członek komisji wybrany do pisania protokołu, nie mogą równocześnie oddalić się z lokalu wyborczego.

Art. 54. Głosowanie raz rozpoczęte nie może być przerwane. Gdyby wskutek siły wyższej czynności wyborcze były wręcz uniemożliwione, komisja wyborcza może przedłużyć głosowanie o kilka godzin lub odroczyć do dnia następnego.

Art. 55. W razie przerwania głosowania, — komisja wyborcza winna opieczętować akta wyborcze i urnę wyborczą i przechować je pod osobistą odpowiedzialnością przewodniczącego.

Art. 56. Protokół głosowania winien być spisany według wzoru (patrz dodatek № 2).

Art. 57. Wyborca po oddaniu głosów, winien opuścić lokal. Wstęp do miejsca wyborów mają tylko wyborcy i członkowie komisji oraz osoby, wskazane w art. 59.

Art. 58. Osoby, któreby zakłócały spokój albo agitowały, przewodniczący może usunąć z lokalu wyborczego; w razie zaś usiłowania ponownego wejścia, skazać je na grzywnę do 1000 mk. niem. względnie 10.000 mk. polskich.

Art. 59. Prawo obecności w lokalu wyborczym od chwili rozpoczęcia czynności aż do zakończenia głosowania mają przedstawiciele grup wyborczych, zgłoszeni przez pełnomocników po jednym do każdej komisji z pośród miejscowych wyborców.

Art. 60. Przedstawiciela grup wyborczych komisja wyborcza może wydalić z lokalu wyborczego w wypadkach przewidzianych w art. 58 dopiero po bezskuteczności uprzedniego upomnienia. Fakt wydalenia z lokalu wyborczego i powody wydalenia muszą być zaznaczone w protokole komisji.

Art. 61. W czasie głosowania nie wolno ani w lokalu wyborczym, ani w budynku, w którym się ten lokal znajduje, wygłaszać przemów do wyborców i w jakikolwiek sposób agitować.

Art. 62. W razie gdyby tłumne zgromadzenie się publiczności tamowało wyborcom dostęp do budynku lub do lokalu wyborczego, przewodniczący komisji poczyni potrzebne zarządzenia, by zapewnić wyborcom swobodny dostęp.

Art. 63. W celu zapewnienia wykonania zarządzeń przewodniczącego oddana będzie do jego rozporządzenia straż w odpowiedniej sile.

Art. 64. Przed rozpoczęciem głosowania komisja i przedstawiciele grup wyborczych powinni się przekonać, czy urna jest próżna. Od tej chwili aż

do skończenia głosowania urna w żadnym razie nie może być otwierana.

Art. 65. Przewodniczący komisji wyborczej może żądać dokumentów od osoby głosującej w celu ustalenia tożsamości. Od decyzji przewodniczącego można się odwołać do komisji, która orzeka większością głosów ostatecznie. W razie niejednoznaczności orzeczenia należy wnieść to do protokołu. Zarzuty co do tożsamości osoby mogą być wnoszone ustnie lub piśmiennie, ale tylko dopóty, dopóki osoba, o którą chodzi, nie oddała głosu.

Art. 66. Głosowanie odbywa się za pomocą kart do głosowania. Karta zawierać ma jedynie numer listy kandydatów, na którą wyborca oddaje swój głos.

Numer może być drukowany albo pisany.

Art. 67. Głosowanie odbywa się w sposób następujący: wyborca wchodząc do lokalu wyborczego, udaje się do stołu, przy którym siedzi komisja wyborcza i wymienia swe nazwisko. Po sprawdzeniu przez członka prowadzącego protokół czy nazwisko wyborcy znajduje się na liście wyborców, wyborca otrzymuje ostemplowaną kopertę do głosowania, udaje się następnie do celi izolowanej gdzie wkłada w kopertę kartę do głosowania i wręcza potem kopertę przewodniczącemu komisji. Ten, sprawdzisz stempel na kopercie, wrzuca ją do urny wyborczej; jednocześnie inny członek komisji obok nazwiska wyborcy czyni adnotację, że głos swój już oddał, poczem wyborca oddała się z sali.

Art. 68. Przewodniczący nie przyjmuje karty do głosowania, którą wyborca pragnąłby oddać bez włożenia jej do koperty urzędowej również nie przyjmuje kopert oznaczonych jakimśkolwiek znakiem poza stemplem urzędowym.

Art. 69. Z uderzeniem godziny ósmej wieczorem przewodniczący nakazuje zamknięcie lokalu wyborczego. Odtąd mogą głosować tylko wyborcy, którzy jeszcze przed uderzeniem godziny ósmej znajdują się w lokalu wyborczym.

Art. 70. Po ogłoszeniu przez przewodniczącego, że głosowanie jest ukończone, przewodniczący pomiesza koperty złożone do urny wyborczej, poczem liczy je, nie otwierając.

Jednocześnie ustala się na podstawie notatek na liście wyborców liczbę wyborców, którzy głosowali.

Gdyby liczba ta mimo kilkakrotnego liczenia, różniła się od liczby kopert, wyjętych z urny, należy to w protokole zaznaczyć, podając okoliczności, mogące wyjaśnić przyczynę niezgodności.

f) Stwierdzenie wyniku głosowania w komisji miejscowej.

Art. 71. Natychmiast po ukończeniu głosowania komisja przystępuje do obliczenia głosów, oddanych na poszczególne listy kandydatów.

Art. 72. Nieważne są: 1) karty do głosowania, włożone nie do urzędownie ostemplowanej koperty lub też koperty oznaczonej znakiem odróżnia-

jącym, 2) karty do głosowania puste, 3) karty do głosowania, nie wypełnione w sposób właściwy w myśl art. 66.

Art. 73. Nieważność oddanych kart sprawdza główna komisja wyborcza. Orzeczenie jej sprawdza w razie wniesienia protestu przeciwko wyborowi Sąd wyznaczony przez Sejm Śląski.

Art. 74. Karty do głosowania, które na podstawie art. 72 zostały przez komisję miejscową unieważnione, należy oznaczyć numerami porządkowymi i dołączyć do protokołu wraz z kopertami.

Art. 75. Protokół musi być podpisany przez wszystkich członków komisji i przedstawicieli poszczególnych grup wyborców i łącznie z kartami do głosowania oraz z listami wyborców, po starannem zapieczętowaniu i ostemplowaniu, odesłany natychmiast do głównej komisji wyborczej.

Każdy członek komisji, jeżeli uważa, że protokół nie jest zgodny z rzeczywistością, ma prawo swoje oświadczenie podyktować i załączyć na piśmie do protokołu.

g) Stwierdzenie wyniku głosowania w całym okręgu wyborczym.

Art. 76. Posiedzenie głównej komisji wyborczej w celu ustalenia wyniku głosowania, odbywa się najpóźniej na trzeci dzień po głosowaniu w poszczególnych obwodach głosowania. O miejscu i czasie tego posiedzenia powinni być zawiadomieni, co najmniej na 24 godziny przed terminem członkowie komisji i pełnomocnicy grup wyborczych.

Art. 77. Główna komisja wyborcza po obliczeniu głosów, oddanych na poszczególne listy kandydatów, przystępuje do rozdzielenia mandatów poselskich między poszczególne listy.

Sposób wyliczeń wykazuje dodatek № 3.

Art. 78. Z czynności głównej komisji wyborczej spisuje się protokół. W protokole powinny być umieszczone wszystkie obliczenia dokonane przy obrachowywaniu głosów.

Art. 79. Po ustaleniu treści protokołu przewodniczący głównej komisji wyborczej ogłasza wynik głosowania i podaje do wiadomości w dzienniku miejscowym lub w inny sposób, używany zwykle w tej miejscowości.

Art. 80. Dla każdego z wybranych posłów przewodniczący głównej komisji wyborczej wystawi bezzwłocznie list wierzytelny, podpisany przez członków komisji wyborczej, a zawierający: 1) nazwę okręgu wyborczego, 2) dzień wyborów, 3) imię i nazwisko, zawód, miejsce zamieszkania i wiek wybranego.

Art. 81. Po wystawieniu listów wierzytelnych protokół zostaje odczytany i podpisany przez członków komisji wyborczej.

Art. 82. Protokół wraz z aktami wyborczymi poszczególnych komisji wyborczych i kartami do głosowania powinien być opieczętowany opatrzone napisem, oznaczającym zawartość i odesłany do prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach.

Odpis uwierzytelniony protokołu przewodniczący prześle do kancelarii Sejmu Śląskiego.

h) Koszta wyborcze.

Art. 83. Wszystkie wydatki, połączone z przeprowadzeniem wyborów ponosi skarb śląski z wyjątkiem kosztu kart do głosowania.

Dostarczenie urny, lokalu, sprzętów i przyborów do pisania dla komisji wyborczej jest obowiązkiem gminy, w obrębie której komisja urządzuje.

ROZDZIAŁ V.

Sprawdzanie ważności mandatów.

Art. 84. W ciągu 14 dni po ogłoszeniu wyniku głosowania przez główną komisję wyborczą każdy obywatel uprawniony do głosowania może wnieść protest przeciwko wyborowi. Protest winien być wniesiony w dwóch egzemplarzach na ręce przewodniczącego głównej komisji wyborczej.

Art. 85. Przewodniczący głównej komisji wyborczej ogłasza natychmiast w gazecie urzędowej Województwa i w dziennikach miejscowych, że protest został wniesiony wyznaczając dziesięciodniowy termin do wnoszenia zarzutów przeciwko treści protestu. Przed upływem tych dziesięciu dni wolno każdemu wyborcy przeglądać protest w lokalu komisji i czynić z niego odpisy, poczem protest wraz z zarzutami są przesyłane do kancelarii Sejmu Śląskiego.

Art. 86. O ważności wyborów, zaprotestowanych według art. 84 rozstrzyga Sąd wyznaczony przez Sejm Śląski stosownie do art. 16 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny województwa śląskiego (Dz. U. R. P. № 73, poz. 497), bez kosztów dla stron w przeciągu 6 miesięcy od dnia wyborów.

Art. 87. Jeżeli wskutek pogwałcenia obowiązku urzędowego przez członka komisji wyborczej, głosowanie zostało w całości lub w niektórych obwodach głosowania unieważnione, winny może być skazany na zapłacenie kosztów ponownego głosowania lub też części tych kosztów. Koszta te płaci skazany w kwocie przez sąd oznaczonej, do kasy wojewódzkiej względnie gminnej. Do orzekania w tych sprawach powołany jest miejscowy sąd powiatowy.

Art. 88. Posiedzenia Sądu stanowiącego o ważności wyborów, odbywają się publicznie.

Art. 89. Ważność wyborów niezaprotestowanych rozważy Sejm najpóźniej w przeciągu dwóch miesięcy. W wypadku zakwestjonowania wyboru posła, mimo braku protestu, Sejm oddaje sprawę do zbadania i rozstrzygnięcia Sądowi przezeń wyznaczonemu.

ROZDZIAŁ VI.

Utrata i zastąpienie mandatu.

Art. 90. Mandat posła wygasa w razie:

- 1) śmierci posła,
- 2) zrzeczenie się mandatu,
- 3) utraty prawa wybieralności,
- 4) objęcia przez posła płatnej służby państwowej z wyjątkiem stanowiska Ministra, Podsekretarza Stanu lub profesora wyższej uczelni,

5) przyjęcia lub zatrzymania przez posła stanowiska odpowiedzialnego redaktora,

6) zajścia wypadków przewidzianych w art. 22 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. № 44, poz. 267).

Korzystanie z reformy rolnej przez nabycie działki gruntu nie podpada pod przepisy art. 22 Ustawy Konstytucyjnej.

Art. 91. W razie zajścia okoliczności powodującej wygaśnięcie mandatu poselskiego stosownie do art. 90 władze stwierdzające te okoliczności obowiązane są o tem zawiadomić Marszałka Sejmu Śląskiego.

Wygaśnięcie mandatu poselskiego stwierdza Sejm Śląski.

Art. 92. Wyznaczony przez Sejm Śląski Sąd może unieważnić wybór:

1) jeżeli zostanie stwierdzone, że w danym okręgu wyborczym mandat poselski został uzyskany przy użyciu przekupstw, wymuszeń, fałszu lub jakichkolwiek podejść.

2) jeżeli w postępowaniu wyborczym przepisy niniejszej ordynacji wyborczej nie były przestrzegane.

Art. 93. Jeżeli ten sam kandydat będzie wybrany więcej niż w jednym okręgu, powinien oświadczyć, z którego okręgu wybór przyjmuje, najpóźniej na pierwszym posiedzeniu nowo wybranego Sejmu. W przeciwnym razie losowanie, dokonane przez Marszałka Sejmu Śląskiego na publicznym posiedzeniu, rozstrzyga z którego okręgu poseł ma mandat zatrzymać.

Art. 94. W razie unieważnienia wyboru według art. 92, o ile Sąd wyznaczony przez Sejm orzecze, że nie może mieć zastosowania art. 95, wojewoda zarządzi wybór ponowny w okręgu lub obwodzie, gdzie prawo zostało przekroczone, w ciągu 15 dni od unieważnienia.

Wybór ten może być przeprowadzony przez te same komisje wyborcze i na podstawie tych samych list wyborców, co wybór poprzedni.

Art. 95. W pozostałych wypadkach unieważnienia lub ustania mandatu posła główna komisja wyborcza ogłosi o wstąpieniu na jego miejsce kolejnego kandydata z tej samej listy kandydatów i wystawi mu list wierzitelny.

Dodatek № 1.

Lista wyborców do Sejmu Śląskiego

z obwodu głosowania _____ z okręgu wyborczego _____

№ porządkowy	Nazwisko w porządku alfabetycznym	Imię	Data urodzenia wiek	Zawód	Adres, miejsce stałego zamieszkania	Otrzymał kopertę	Oddał kartkę głosowania
1	A		54	piekarz		—	—
2	A		27	rolnik		—	—
3	A		39	kowal			
"	"						
"	"						
51	B						
52	B						
53	B						
"	"						
"	"						
101	C						
102	C						
103	C						
"	"						
"	"						
151	D						
152	D						
153	D						
"	"						
"	"						
201	E						
202	E						
203	E						

PROTOKUŁ GŁOSOWANIA

w obwodzie głosowania _____ okręgu wyborczego _____

Działo się dnia _____ r. _____ w lokalu miejscowej komisji wyborczej w _____

Obecni członkowie komisji wyborczej:

Przewodniczący _____

Prowadzący protokół _____

Członkowie _____

Maż zaufania _____

Przy udziale przedstawicieli grup wyborczych _____

Otwarcie głosowania nastąpiło o godz. 8 rano.

W trakcie głosowania usunięto przedstawicieli grup wyborczych _____
_____ z powodu _____

W trakcie obliczania głosów usunięto _____ z powodu _____

Głosowanie przerwano z powodu _____ na czas od _____ do _____

Głosowanie skończono o godz. _____ wieczorem.

Liczba uprawnionych do głosowania _____

Ilość głosujących wyborców wynosiła _____

Ilość kartek znalezionych w urnie _____

Niezgodność ilości głosujących i kartek głosowania tłumaczy się _____

Kartek unieważniono _____

W tem z powodu koperty №№ _____

Przypadło kartek:

Na listę 1 _____

" " 2 _____

" " 3 _____

Obliczenie głosów skończono o godz. _____

Przewodniczący Komisji miejscowej _____

Prowadzący protokół _____

Członkowie _____

Przedstawiciele grup wyborczych _____

SZCZEGÓŁY OBLICZEŃ GŁOSOWANIA.

Przypuśćmy, że okrąg wyborczy wysłał 18 posłów. List kandydatów na posłów zgłoszono pięć. Pierwsza lista zawiera 10 kandydatów, druga—pięciu, trzecia—pięciu kandydatów, czwarta—trzech, wreszcie piąta lista zawiera dwóch kandydatów.

Lista pierwsza, czyli oznaczona numerem 1-ym, otrzymała głosów 89.964, lista № 2 otrzymała 59.389 głosów, lista № 3 otrzymała 32.383 głosów, lista № 4 otrzymała 24.185, wreszcie lista № 5 otrzymała 10.178 głosów.

Aby otrzymać dzielnik wyborczy dzielimy te liczby przez 1, 2, 3 i t. d.
Uwidoczni to przykład następujący:

	1	2	3	4	5
Dzielimy przez 1	89,964 ¹	59,389 ²	32,383 ⁴	24,185 ⁷	10,178
" " 2	44,982 ³	29,694 ⁶	16,191 ¹¹	12,092 ¹⁵	
" " 3	29,988 ⁵	19,796 ⁹	10,794 ¹⁸	8,061	
" " 4	22,491 ⁸	14,847 ¹⁸	8,095		
" " 5	17,992 ¹⁰	11,877 ¹⁸			
" " 6	14,994 ¹²	9898			
" " 7	12,852 ¹⁴				
" " 8	11,245 ¹⁷				
" " 9	9,996				

Z otrzymanych przez ten podział liczb szeregujemy liczby według wielkości, poczynając od najwyższej, a kończąc na osiemnastej z kolei, gdyż dany okrąg wyborczy wybiera 18-tu posłów.

Ostatnia czyli osiemnasta liczba nazywa się dzielnikiem wyborczym (le diviseur electoral). Ile razy dzielnik wyborczy pomieści się w liczbie głosów oddanych na poszczególną listę tyle mandatów otrzyma lista. Dzielnik wyborczy w danym przykładzie wynosi 10,794 bowiem zaczawszy szeregować od 89,964 na osiemnastym miejscu otrzymamy 10,794.

Wobec tego lista № 1	otrzyma 8 mandatów,	gdyż 89,964, 10,794 — 8 z resztą 3,612
" " " " 2	" 5	" " 59,389, 10,784 — 5 " 5,419
" " " " 3	" 3	" " 32,383, 10,794 — 3 " 1
" " " " 4	" 2	" " 24,185, 10,794 — 2 " 2,597
" " " " 5	" 0	" " 10,178, 10,794 — 0 " 10,178

Tę samą manipulację uwidoczni jeszcze wyraźniej kolejne zszeregowanie dzielników, a łącznie z tem podział mandatów między poszczególne listy.

Z listy № 1	wzięty dzielnik	89,964	mandat	I	przyp. liście	№ 1
" " 2	"	59,389	"	II	"	" 2
" " 1	"	44,982	"	III	"	" 1
" " 3	"	32,383	"	IV	"	" 3
" " 1	"	29,988	"	V	"	" 1
" " 2	"	29,694	"	VI	"	" 2
" " 4	"	24,185	"	VII	"	" 4
" " 1	"	22,491	"	VIII	"	" 1
" " 2	"	19,796	"	IX	"	" 2
" " 1	"	17,992	"	X	"	" 1
" " 3	"	16,191	"	XI	"	" 3
" " 1	"	14,994	"	XII	"	" 1
" " 2	"	14,847	"	XIII	"	" 2
" " 1	"	12,852	"	XIV	"	" 1
" " 4	"	12,092	"	XV	"	" 4
" " 2	"	11,877	"	XVI	"	" 2
" " 1	"	11,245	"	XVII	"	" 1
" " 3	"	10,794	"	XVIII	"	" 3

Gdyby zamiast podanych przez nas liczb, przypadających na poszczególne listy kandydatów, zdarzyło się, że na listę № 1 padło 80.000 głosów, na listę № 2 — 60.000 głosów, na listę 3 — 30.000 głosów, na listę № 4 — 20.000 głosów oraz na listę № 5 — 10.000 głosów, wówczas dzielnik wyborczy wynosiłby 10.000. Liczbę tę t. j. 10.000 odnaleźlibyśmy na 8-mym miejscu listy № 1, na 6-tym miejscu listy № 2, na 3-im miejscu listy № 3, na 2-gim miejscu listy № 4 oraz na 1-em miejscu listy № 5.

Tymczasem 15 mandatów byłoby już obsadzonych, pozostałe zaś do obsadzenia tylko trzy, a jednakowych dzielników jest pięć.

W podobnym więc wypadku przyznajemy mandaty tym listom, które otrzymały największą ilość głosów, a więc listom № 1, 2 i 3, listy № 4 i 5 mandatu tego nie otrzymałyby. W końcowym więc rezultacie lista № 1 otrzymałaby 8 mandatów, lista № 2 — 6 mandatów, lista № 3 — 3 mandaty, lista № 4 — 1 mandat, lista № 5 nie otrzymałaby żadnego mandatu.